Redőnyös íróasztal - ún. Zylinderbureau

Bútorgyűjtemény

Leltári szám:	58.1190.1
Alkotó:	Fiedel, Andreas
Gyár / műhely:	Neuwied Roentgen műhely
Készítés ideje:	1792
Készítés helye:	Hersbruck
Jelzés:	a jobboldali oromzaton beragasztott papíroson
Anyag:	aranyozott bronz veret; fenyőfa alap (vakfa); tölgyfa alap; topolyagyökér borítás
Technika:	aranyozott; feketére pácolt díszítés
Méretek:	magasság: 148 cm szélesség: 140 cm mélység: 72 cm

Nyolc, lefelé vékonyodó, négyzetes hasáb alakú lábon áll, melyek feljebb kannelúrázott lizénákban folytatódnak. Alsó részében két-két oldalsó fiók között egy középső fiók. A három négyszögletes, mélyített betéttel tagolt redőny az alatta lévő írólap kihúzásakor hátracsúszik. Az íróasztal belsejében öt kis fiók és négy nyitott polc látható. Az íróasztalt háromfiókos felépítmény koronázza, a középső fiók magasan kiemelkedik. A fiókok tetején lépcsőzetesen kialakított, hasábos lezáró tagok. A lábazat aranyozott bronz kannelúrákkal és korongokkal, a középrész széles bronzszalagokkal díszített. A fiókok és a két oldalfal betétmezőit gyöngysorléc keretezi, a kulcslyukakat nyolcszögletű, bronz fiókhúzók fedik.

E típus elég gyakori Dávid Roentgen (+ 1807) neuwiedi műhelyének késői, 18. század végi alkotásai között. A típus jellemző sajátosságai: szigorú felépítés, nyolc lábon nyugvó alépítmény kosáríves nyílással, az oromzaton hasábokból képzett, lépcsőzetes záródás, mértéktartó díszítés, minthogy többnyire csupán széles, rovátkolt bronzszalagok, kerek korongok és keretelő gyöngysorléc ellensúlyozza a furnir tükörszerű fényességét. Ennek alapján a tárgy leltározása során úgy véltük, az „feltehetőleg a neuwiedi Roentgen-műhely készítménye a 18. század végéről" (Batári).

1981-ben a bútor restaurátori vizsgálata során jelzés került napvilágra a jobboldali oromzat egymásra enyvezett részében. A beragasztott papíroson az alábbi kézírásos felirat olvasható: *Dieser Schribdiehs (sic!) ist verdingtig In Hersbruck bey dem Meister Fiedel, Schreiner Gesell Andreas Fiedel hat in vervördiegt (sic!) den 6 ten Juli Ao 1792*. (Ez az íróasztal megrendeltetett Fiedel mesternél Hersbruckban, készítette Fiedel András asztaloslegény 1792. év július 6-án).

E jelzés alapján bizonyosság lett, hogy a bútort egy eddig ismeretlen asztaloslegény készítette a bajorországi Hersbruckban, a család, talán apja műhelyében. Meglepő, hogy a redőnyös íróasztal meglehetősen hűen követi Dávid Roentgen késői stílusát. Nincs kizárva, hogy Andreas Fiedel átmenetileg dolgozott a neuwiedi műhelyben, még valószínűbb, hogy Roentgen bútorait az azokat metszetben és leírásban sűrűn közlő egykorú folyóiratokból ismerhette.

Az eladó szíves közlése szerint, a redőnyös íróasztal egyenes ágon öröklődött családjában. Hunyady Ferenc dédatyjától, Kari Ferdinánd Gráf von Buol-Schauenstein (1797–1865) osztrák diplomata és államférfitól örökölte, akinek felesége Caroline Prinzessin zu Ysenburg-Birstein volt. A megrendelőt egykét generációval feljebb kell keresnünk Johann Rudolf Gráf von Buol-Schauenstein (1763–1834), vagy az Ysenburg-Birstein-család vonalán. (A genealógiai adatokat Wettstein János bocsátotta rendelkezésemre, szívességéért köszönetet mondok.)

Tévesen Roentgen-bútorként említve: Vadászi 1987. 173. p., 185. kép, ahol helyesbítésre szorul az a megállapítás is, miszerint "az íróasztal párja a leningrádi Ermitázsban is megtalálható", mivel párdarab létezéséről ez idő szerint nincs tudomásunk.

Irodalom

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

- Szerk.: Péter Márta: *A klasszicizmustól a biedermeierig. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1990. - Nr. 1.70. (Zlinszkyné Sternegg Mária)

